

**TARIMSAL YAYIM VE DANIŞMANLIK HİZMETLERİNE DESTEKLEME
ÖDEMESİ YAPILMASI HAKKINDA TEBLİĞ
(TEBLİĞ NO: 2020/35)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 –(1) Bu Tebliğ, tarımsal yayım ve danışmanlık sisteminin çoğulcu, etkin ve verimli bir yapıya kavuşmasını sağlamak üzere tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların desteklenmesi amacıyla hazırlanmıştır.

Kapsam

MADDE 2 –(1) Bu Tebliğ, destekleme kapsamında tarımsal danışmanlık hizmeti alacak tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti verecek tarım danışmanları ile kuruluşlar ve sorumlulukları, desteklemeye başvuracak kişi ve kuruluşlar, başvuru iş ve işlemleri, destekleme ödemesi kriterleri, desteklemelerin denetimine ilişkin görev ve yetkiler, desteklemenin geri alınması ve desteklemeden yararlanamayacaklar ile cezai sorumluluklara ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 –(1) Bu Tebliğ, 18/4/2006 tarihli ve 5488 sayılı Tarım Kanununun 9 uncu ve 23 üncü maddeleri, 5/11/2020 tarihli ve 3190 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararı ile yürürlüğe konulan 2020 Yılında Yapılacak Tarımsal Desteklemelere İlişkin Karar ile 8/9/2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmelik hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Tebliğde geçen;

- a) AKS belgesi: İl/ilçe müdürlüğü onaylı AKS’den alınan belgeyi,
- b) Arıcılık kayıt sistemi (AKS): Etiketlenmiş ve tanımlanmış kovanlara ait bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı, izlendiği ve raporlandığı Bakanlık kayıt sistemini,
- c) Bakanlık: Tarım ve Orman Bakanlığını,
- ç) Banka: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğünü,
- d) Banka şubesi: T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Şube Müdürlüklerini,
- e) Başkanlık: Eğitim ve Yayın Dairesi Başkanlığını,
- f) Bilgi sistemi (TYDBİS): Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Bilgi Sistemini,
- g) Çiftçi: Mal sahibi, kiracı, yarıcı veya ortakçı olarak devamlı veya en az bir üretim dönemi veya yetiştirme devresinde tarımsal üretim yapan gerçek ve tüzel kişileri,
- ğ) Çiftçi kayıt sistemi (ÇKS): 27/5/2014 tarihli ve 29012 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Çiftçi Kayıt Sistemi Yönetmeliği ile oluşturulan ve çiftçilerin kimlik, arazi ve ürün bilgileri ile tarımsal desteklemelere ilişkin bilgilerin de kayıt altına alındığı veri tabanını ve buna bağlı kayıt sistemlerini,
- h) ÇKS belgesi: Tarımsal işletmelerin 2020 veya 2021 yılı üretim sezonu bilgilerini içeren, il/ilçe müdürlüğü onaylı ÇKS’den alınan belgeyi,
- ı) Hayvan kayıt sistemi: Hayvanların kimliklendirilerek kayıt altına alındığı ve hareketlerinin izlendiği bilgisayar destekli, Bakanlık bünyesinde oluşturulmuş veri tabanlarını,
- i) Hayvan pasaportu: Bakanlıkça belirlenen hayvana ait bilgileri içeren il/ilçe müdürlüğü veya yetkilendirilmiş kurum veya kuruluş tarafından düzenlenen imzalı belgeyi,
- j) İl/ilçe müdürlüğü: Bakanlık il/ilçe müdürlüklerini,
- k) İl teknik komitesi: Yönetmelik ile her ilde oluşturulan tarımsal yayım ve danışmanlık il teknik komitesini,
- l) Kuruluş: TYDD kapsamına alınan ziraat odası ve üretici örgütlerini,
- m) Merkez Teknik Komitesi: Yönetmelik ile merkezde oluşturulan tarımsal yayım ve danışmanlık merkez teknik komitesini,
- n) Organik tarım bilgi sistemi (OTBİS): Organik tarım yapan çiftçi, arazi, ürün, hayvansal üretim ve sertifika bilgilerinin bulunduğu Bakanlıkça oluşturulan veri tabanını,
- o) Serbest tarım danışmanı: Kendi nam ve hesabına çalışmak suretiyle tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti sunan, Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre sertifikalandırılan ve Uygulama Esaslarına göre yetkilendirilen kişileri,
- ö) Sertifika: Yönetmelik hükümlerine göre tarımsal danışmanlık hizmetini yerine getirecek olan kişilere verilen tarım danışmanı sertifikasını,
- p) SGK: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
- r) Sivil toplum örgütleri: Tarımsal alanda faaliyet gösteren kooperatif ve birlikleri,
- s) Su ürünleri kayıt sistemi: Su ürünleri yetiştiriciliği ile ilgili bilgilerin merkezi bir veri tabanında kayıt altına alındığı ve destekleme ödemelerinin uygulandığı, izlendiği, raporlandığı, Çiftçi Kayıt Sisteminin bir alt bileşeni olan kayıt sistemini,
- ş) Su ürünleri yetiştiricilik belgesi: Su ürünleri üretim faaliyetinde bulunan yetiştiricilere Bakanlık Balıkçılık ve Su Ürünleri Genel Müdürlüğü tarafından verilen belgeyi,
- t) Tarım danışmanı: Sivil toplum örgütlerinde, ziraat odalarında istihdam edilen veya tarımsal danışmanlık hizmeti yürütmek üzere kendi nam ve hesabına çalışan ve Yönetmelikte belirtilen hükümlere göre sertifikalandırılmış kişileri,
- u) Tarımsal danışmanlık hizmetleri: Sivil toplum örgütleri, ziraat odaları ve serbest tarım danışmanlarınca tarımsal işletmelerin; tarımsal bilgi, teknik ve yöntemler konusundaki ihtiyaçlarının zamanında ve yeterli düzeyde karşılanmasına yönelik olarak ücret karşılığında yürütülen hizmetleri,
- ü) Tarımsal işletme: Üretim faktörlerini kullanarak, bitkisel ve/veya hayvansal ve/veya su ürünlerinin üretimi için tarımsal faaliyet yapan veya söz konusu tarımsal faaliyete ilave olarak işleme, depolama, muhafaza ve pazarlamaya yönelik faaliyetlerde bulunan işletmeyi,
- v) Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği (TYDD): Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlara, sunduğu tarımsal danışmanlık hizmeti için ödenen desteği,
- y) Uygulama Esasları: Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Uygulama Esaslarını,
- z) Ücret hesap pusulası: 22/5/2003 tarihli ve 4857 sayılı İş Kanununun 37 nci maddesi kapsamında düzenlenen pusulayı,
- aa) Üretici örgütleri: Yetki belgesine sahip, tarımsal amaçlı kooperatifler, yetiştirici ve üretici birlikleri ile bunların üst birliklerini,
- bb) Yerleşim yeri adresi: 23/11/2006 tarihli ve 2006/11320 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yürürlüğe konulan Adres Kayıt Sistemi Yönetmeliğine göre sürekli kalma niyetiyle oturlan yeri,
- cc) Yetki belgesi (TDYB): Yönetmelikte belirlenen şartları yerine getiren kişi ve kuruluşların tarımsal danışmanlık hizmeti verebileceklerini belirten tarımsal danışmanlık yetki belgesini,
- çç) Yönetici: Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşlarda tarımsal danışmanlık faaliyetlerinin yürütülmesini sağlayan, lisans ve lisansüstü mezun kişiyi,
- dd) Yönetmelik: 8/9/2006 tarihli ve 26283 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerinin Düzenlenmesine Dair Yönetmeliği,

e) Ziraat odaları: 15/5/1957 tarihli ve 6964 sayılı Ziraat Odaları ve Ziraat Odaları Birliği Kanununa göre kurulmuş, çiftçilerin üye oldukları ve yetki belgesine sahip meslek kuruluşlarını, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Tarımsal Danışmanlık Hizmetine İlişkin Genel Hükümler

Tarımsal danışmanlık hizmeti alacak tarımsal işletmeler ve sorumlulukları

MADDE 5 – (1) Destekleme kapsamında tarımsal danışmanlık hizmeti alacak tarımsal işletmeler aşağıdaki koşulları sağlamak zorundadır:

a) ÇKS'ye ve/veya hayvan kayıt sistemine ve/veya örtü altı kayıt sistemine ve/veya su ürünleri kayıt sistemine ve/veya arıcılık kayıt sistemine ve/veya hayvan kayıt sistemine ve/veya OTBİS'e kayıtlı olmak.

b) Aşağıdaki kriterlerden en az birini sağlamak:

1) Örtü altında en az iki dekar alanda üretim yapmak.

2) Bağ-bahçede en az on dekar alanda üretim yapmak.

3) Tarla ziraatında; kuruda en az yüz dekar veya yarısından fazlası kuru olmak kaydıyla kuru ve sulu toplam en az yüz dekar, suluda en az elli dekar alanda üretim yapmak.

4) Hayvancılıkta; süt sığırcılığı yapan işletmelerde en az onu sağmal olmak kaydıyla en az yirmi baş sığır, besi sığırcılığı yapan işletmelerde en az yirmisi erkek hayvan olmak kaydıyla en az elli baş sığır ve küçükbaş hayvan yetiştiriciliğinde en az yüz küçükbaş hayvana sahip olmak.

5) Arıcılıkta en az elli adet arı kolonisine sahip olmak.

6) Su ürünleri üretim tesisine sahip olmak.

7) Kanatlı hayvan yetiştiriciliğinde; yumurta üretiminde 5000 adet, et üretiminde 10.000 adet ve üzeri kapasitede yetiştiricilik yapmak.

8) Organik tarım alanında, (1), (2), (3), (4), (5) ve (7) numaralı alt bentlerde belirtilen işletme büyüklüklerinin yarısına sahip olmak.

(2) Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğ kapsamında tarımsal danışmanlık hizmeti alacak tarımsal işletmeler, inceleme ve denetlemelerde Bakanlık yetkililerinin istediği bilgi ve belgeleri ibraz edilmek üzere hazır bulundurmaya sorumludur.

Tarımsal yayım ve danışmanlık desteğinden yararlanacak kişi ve kuruluşlar, bunların sorumlulukları, tarımsal danışmanlık hizmeti ve giderler

MADDE 6 – (1) Bu Tebliğ kapsamında aşağıdaki kişi ve kuruluşlar tarımsal yayım ve danışmanlık desteğinden yararlanabilir:

a) Ek-8'de yer alan Tarım Danışmanlarının Sertifika Bölümlerine uygun sertifikaya sahip serbest tarım danışmanları.

b) Tarım danışmanı istihdam eden ziraat odaları ve üretici örgütleri.

(2) Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşların sorumlulukları aşağıdadır:

a) Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşlar, Başkanlıkça hazırlanan hizmet sözleşmelerini esas alarak tarımsal işletmeler ile sözleşme imzalar. Sözleşme imzalandıktan sonra vekâlet kabul edilmez.

b) Hizmet sözleşmelerinin her sayfası taraflarca paraflanır, son sayfa imzalanır ve sözleşme süresi en az on iki aydır.

c) Tarımsal danışmanlık hizmeti; Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğde yer alan hükümler doğrultusunda sunulur.

ç) 2019 yılı TYDD kapsamında olan tarımsal işletmelerin sözleşmeleri 31/12/2021 tarihini kapsıyorsa sözleşmeleri geçerli olur, kapsamıyorsa 1/1/2021-31/12/2021 tarihleri arasında kapsayacak şekilde yenilenir. Bu Tebliğin yayımlandığı tarihten sonra yapılacak sözleşmeler 1/1/2021-31/12/2021 tarihleri arasında kapsayacak şekilde düzenlenir.

d) Bakanlıkça, bir dilimi veya tamamı ödenmiş olan TYDD'nin bu Tebliğde belirtilen hükümler doğrultusunda geri alınmasına karar verilmesi durumunda, TYDD olarak alınan tutar ilgili hesaba yatırılmak suretiyle iade edilir.

e) İnceleme ve denetlemelerde Bakanlık yetkililerinin istediği bilgi ve belgeler ibraz edilmek üzere hazır bulundurulur.

f) Tarımsal danışmanlık hizmet sözleşmesinin, mücbir sebeplerden dolayı tek taraflı veya karşılıklı feshedilmesi durumunda, bu durum on beş gün içerisinde il/ilçe müdürlüğüne bildirilir.

g) Tarımsal işletmeye tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluştaki tarım danışmanı, ölüm, sürekli hastalık, doğal afetler, evlilik, boşanma, eğitim durumu, tutukluluk hali, askeri yükümlülüğü yerine getirme, sertifikanın geçici iptali veya sertifikanın iptali, serbest tarım danışmanı yetki belgesi başvurusu yapma ve kamuda görev alma sebepleri dışında değiştirilemez. Bu sebeplerden dolayı tarım danışmanının görevinden ayrılması halinde tarımsal işletmeye Ek-8'deki tabloya göre hizmet verebilecek tarım danışmanı on beş gün içinde ikame edilir ve ikame edilen tarım danışmanına ait bilgi/belgeler ile Ek-3'te yer alan TYDD Başvurusunda Bulunan Kişi/Kuruluşun Hizmet Sunduğu Tarımsal İşletmelere Ait İcmal on beş gün içerisinde il/ilçe müdürlüğüne gönderilir. Yeni tarım danışmanı bilgileri, sistem üzerinde işlendikten sonra bir hafta içerisinde ilçe müdürlüğü tarafından il müdürlüğüne, iki hafta içerisinde ise il müdürlüğü tarafından Başkanlığa bildirilir.

ğ) Tarımsal işletmeye tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluştaki tarım danışmanı; (g) bendinde belirtilen sebeplerden dolayı, bu Tebliğde belirtilen on iki aylık hizmet sunumu içerisinde ölüm hali hariç bir defadan fazla değiştirilemez.

h) Tarımsal işletmeye tarımsal danışmanlık hizmeti verecek olan tarım danışmanının sertifika türü ve sertifika bölümü bilgileri tarımsal danışmanlık hizmeti vereceği işletme tipi Ek-8'de yer alan Tarım Danışmanlarının Sertifika Bölümleri tablosuna uygun olur. Akdeniz ve Ege Bölgelerinde bitkisel üretim yapan işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti sunan ziraat odası ve üretici örgütlerinde Bitki Koruma bölümü sertifikaya sahip en az bir tarım danışmanı istihdam edilir. 2019 yılı TYDD kapsamında kuruluştaki istihdam edilen ve hâlihazırda tarımsal danışmanlık hizmeti sunan tarım danışmanları bu hükümlerin dışındadır.

ı) Tarımsal danışmanlık hizmeti veren kuruluş ile tarım danışmanı arasında imzalanacak olan hizmet sözleşmelerinin süresi yirmi dört aydan az olamaz. 2019 yılı TYDD kapsamında istihdam edilen tarım danışmanlarının kuruluşlarda istihdamı asıldır. Doğum izni kullanan tarım danışmanı yerine istihdam edilen kişiler bu hükmün dışındadır.

i) Tarımsal danışmanlık hizmeti veren kişi ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanı tarımsal danışmanlık hizmet bürolarının bulunduğu ilde ikamet etmek zorundadır.

j) TYDD'den faydalanan ziraat odası ve üretici örgütlerinde bu Tebliğin uygulama süresince yönetici istihdam etme şartı aranmaz.

k) Tarımsal danışmanlık hizmeti veren kişi ve kuruluşlar; tarımsal desteklemelerin herhangi birinden men edilen tarımsal işletmelere, men edildiği süre boyunca TYDD kapsamında hizmet sunamaz.

l) Bu Tebliğin uygulama süresince tarımsal danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanı ve kuruluştaki tarım danışmanının hizmet sunduğu ve kesinleşen Ek-3'te yer alan TYDD Başvurusunda Bulunan Kişi/Kuruluşun Hizmet Sunduğu Tarımsal İşletmelere Ait İcmaldeki tarımsal işletmelerde meydana gelen eksilmelerin % 20'yi geçmemesi koşulu ile Uygulama Esaslarında belirlenen azami işletme sayısı esas alınarak TYDD'ye konu olmayan diğer tarımsal işletmeler ile sözleşme imzalanarak tarımsal danışmanlık hizmeti sunulabilir. Bu tarımsal işletmeler TYDD'ye konu edilemez.

(3) Kişi ve kuruluşun sunacağı tarımsal danışmanlık hizmetleri ile ilgili hususlar aşağıdadır:

a) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunacak serbest tarım danışmanları ile kuruluşlar ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanları Yönetmelik, bu Tebliğ ve Uygulama Esaslarında belirlenen görevleri yerine getirir. İl teknik komitesi Uygulama Esaslarında belirlenen işletme kontrol sıklıklarını bu Tebliğin uygulama süresince geçerli olmak üzere en fazla yüzde elli oranında azaltabilir.

b) Uygulama Esasları kapsamında tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşlar ile çiftçiler arasında imzalanan tarımsal danışmanlık hizmet sözleşmesi hükümleri saklı kalmak kaydıyla, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşlar, her bir faaliyette bir defadan az olmamak üzere demonstrasyon, tarla günü, çiftçi toplantısı, çiftçi inceleme gezisi düzenler. Danışmanın yıllık planında yer alacak bu faaliyetler il/ilçe müdürlüğü koordinasyonunda gerçekleştirilir. Bu faaliyetlerden tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşun tüm üyeleri faydalanabilir. Bu faaliyetler için düzenlenecek belgeler ile faaliyetlerin izlenmesinde kullanılacak formlar Başkanlıkça belirlenir. Bu faaliyetlerin konuları seçilirken il yayım programları dikkate alınır.

c) İl/ilçe müdürlüğü, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanı ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanlarına Bakanlık uygulamaları hakkında eğitim verebilir.

ç) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanı ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanları Bakanlık uygulamaları hakkında çiftçileri bilgilendirir.

d) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanı ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanları tarımsal işletmelerce üretilen tarımsal ürünlerin dijital ortamda pazarlanması amacıyla Bakanlığımız tarafından yönetilen Dijital Tarım Pazarı (DİTAP) hakkında çiftçileri bilgilendirir ve çiftçinin ürününü DİTAP üzerinden satması konusunda yönlendirme yapar ve gerekli desteği sağlar.

(4) Tarımsal danışmanlık hizmeti giderleri aşağıdaki kalemlerden oluşur:

a) Personel giderleri.

b) Büro giderleri.

c) Malzeme giderleri.

ç) Diğer giderler.

d) Ziraat odası ve üretici örgütlerine ödenen TYDD'nin tamamı sadece tarım danışmanı ücreti, ücrete bağlı vergi ve sigorta giderleri olarak kullanılır, tarımsal danışmanlık faaliyetinin diğer giderleri kuruluş kaynaklarından karşılanır. Her bir tarım danışmanının aylık ücreti, ücrete bağlı vergi ve sigorta giderleri toplamı en az üç bin sekiz yüz otuz üç Türk Lirası'dır.

(5) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluş, hizmet giderlerini karşılamak üzere hizmet sunduğu tarımsal işletmelerden Yönetmelik hükümlerine uymak şartıyla ücret talep edebilir. Tarımsal işletmelerden tahsil edilen bu ücret veya ödenen TYDD için tarımsal işletmeler adına serbest meslek makbuzu veya fatura düzenlenir.

(6) Bütünsel üretim yapan tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanlarının işletme danışmanlığı kapsamında yapacağı görevler aşağıda belirtilmiştir:

a) Bakanlık görev alanına giren konularda, hizmet sunduğu tarımsal işletmeler veya görev yaptığı kuruluşun üyeleri ile ilgili anket, gözlem ve veri toplama işlerini yapmak ve sonuçlarını il/ilçe müdürlüklerine ulaştırmak.

b) Sertifikalı tohum, fidan ve fide kullanımı ile birlikte, yörenin ekolojik yapısına uygun çeşit seçimini, modern sulama sistemlerini ve alternatif tarımsal üretimi teşvik etmek, organik tarım-iyi tarım uygulamaları gibi sürdürülebilir ve çevreye duyarlı tarım yöntemlerinin yaygınlaşmasını sağlamak.

c) Toprak analizi sonuçlarına göre gübre kullanımı konusunda tarımsal işletmeleri bilgilendirmek, uygulama yapmak ve özendirmek.

ç) Tarımsal desteklemeler, kredi ve hibeleri takip ederek bunlarla ilgili bilgi vermek, yönlendirmek, teşvik etmek, gerektiğinde proje hazırlamak, hizmet sunduğu tarımsal işletmeler veya görev yaptığı kuruluşun üyelerinin işletme ve arazi kontrollerini gerçekleştirerek il/ilçe müdürlüğüne iletmek.

d) Bitki ve çevre sağlığının korunması konusunda işletmeleri bilgilendirmek.

(7) Hayvansal üretim yapan tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanlarının işletme danışmanlığı kapsamında yapacağı görevler aşağıdadır:

a) Bakanlığın görev alanına giren konularda, hizmet sunduğu tarımsal işletmeler veya görev yaptığı kuruluşun üyeleri ile ilgili anket, gözlem ve veri toplama işlerini yapmak ve sonuçlarını il/ilçe müdürlüklerine ulaştırmak.

b) Tarımsal desteklemeleri takip ederek bunlarla ilgili bilgi vermek, yönlendirmek, teşvik etmek, gerektiğinde proje hazırlamak, hizmet sunduğu tarımsal işletmeler veya görev yaptığı kuruluşun üyelerinin işletme ve hayvan tespitlerini yaparak il/ilçe müdürlüğüne bildirmek.

c) İl/ilçe müdürlüğü kontrolünde uygun eğitim durumu, yeterli donanım ve teknolojik altyapı var ise hayvanlara küpe takıp veri girişinde bulunmak ve hayvan kayıt sistemine ilişkin bilgilerin sağlıklı tutulmasında yetiştiriciye yardımcı olmak.

ç) Eğitim durumunun uygun olması ve ilgili mevzuatın şartlarını sağlamak kaydıyla salgın hastalık durumunda il/ilçe müdürlüğüne bildirimde bulunmak, konulan kordon, tecrit, dezenfeksiyon, karantina ve duyuru gibi idari ve fenni tedbirlerin alınmasına yardımcı olmak, bu konuda alınan kararları uygulamak.

d) Eğitim durumunun uygun olması ve ilgili mevzuatın şartlarını sağlamak kaydıyla il/ilçe müdürlüğü tarafından verilen talimatla, hastalık teşhisi için biyolojik madde (tüberkülin, mallein ve benzeri) uygulama çalışmalarında bulunmak ve hayvan sağlığı ile ilgili acil durumlarda (hayati tehlike durumunda) ilk müdahaleyi yaparak hasta sahibini yönlendirmek.

e) Su ürünleri üretimi yapan işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti veren tarım danışmanları (a) ve (b) bentlerinde belirtilen görevlerden sorumludur.

(8) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların hizmet verebileceği il ve ilçe sınırları ile ilgili hususlar aşağıdadır:

a) Üretici örgütleri; buldukları il/ilçe sınırları dâhilinde yetkilendirilmiş birimleri aracılığı ile tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinde bulunabilirler.

b) Ziraat odaları; ilgili mevzuatına uygun olarak buldukları ilçe veya hizmet verdiği çiftçilerin bulunduğu ilçe sınırları dâhilinde tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinde bulunabilirler.

c) Serbest tarım danışmanları sadece buldukları il sınırları içerisinde tarımsal yayım ve danışmanlık hizmetlerinde bulunabilirler.

Tarımsal danışmanlık hizmeti verecek kişi ve kuruluşların denetlenmesi

MADDE 7 – (1) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların denetlenmesi ile ilgili hususlar aşağıdadır:

a) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların denetlenmesi için ilde koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürü, ilçede ilçe müdürü başkanlığında üç kişilik bir denetleme komisyonu oluşturulur. Komisyonun oluşumunda, varsa tarım yayıncısı sertifikasına sahip olan kişiler öncelikli olmak üzere Bakanlık teknik personeli görevlendirilir.

b) Komisyon, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşları; şikâyet, ihbar gibi olağan dışı durumlarda yapılacak denetimler hariç birinci ve ikinci dilim ödeme işlemi gerçekleşmeden önce, bu Tebliğin uygulama süresince altı ayda bir olmak üzere yılda en az iki defa denetler.

c) Komisyon, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşları, Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğe göre denetleyerek denetim raporu düzenler.

ç) İl müdürlüğünde koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürü başkanlığında oluşturulan komisyon, il müdürü kararı ile ilçelerde de ayrıca denetleme yapabilir.

d) Komisyon veya komisyon tarafından görevlendirilecek ve en az iki teknik elemandan oluşan heyet, denetlenen kişi ve kuruluşun tarımsal danışmanlık hizmeti alan tarımsal işletmelerin en az % 25'i ile görüşme yapar ve tutanak düzenler. Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların bürosunun bulunduğu ilçe sınırları dışında, hizmet alan tarımsal işletmeler için ilçeler arası koordinasyon sağlanmak suretiyle tarımsal işletmenin bulunduğu il/ilçe komisyon veya komisyon tarafından görevlendirilecek heyet tarafından görüşmeler yapılır. Yapılan çiftçi görüşmelerinde memnuniyetsizlik oranı % 20 ve üzerinde olduğunda ceza işlemleri uygulanır.

e) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşun denetlemede; Ek-9'da yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Denetleme Formu ve Ek-10'da yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetleri Denetleme Raporu kullanılır. Bakanlık, bu form ve rapor üzerinde değişiklik yapmaya yetkilidir.

f) Denetim sürecinde haklarında olumsuz rapor tutulan kişi ve kuruluşların durumları il teknik komitesinde görüşülüp, Yönetmelik ve Uygulama Esasları ile bu Tebliğde belirtilen hususlar dikkate alınarak karara bağlanır. Bu kararlara itiraz, Yönetmeliğin 29 uncu maddesine göre yapılır.

g) Bu Tebliğde öngörülen sürede denetleme işlemi tamamlanamayan veya denetleme sürecinde haklarında olumsuz rapor tutulan kişi ve kuruluşların TYDD ödemeleri il müdürlüğünün talebi ile denetleme süreci sonuçlanıncaya kadar Başkanlıkça durdurulur.

ğ) Başkanlık; üzerinde idari, adli soruşturma bulunan kişi ve kuruluşların TYDD ödemelerini durdurur, hakkında şikâyet bulunan kişi ve kuruluşların TYDD ödemelerini durdurabilir. Ödemesi durdurulan bu kişi ve kuruluşlara, idari ve adli işlemler sonuçlanana ve on iki aylık hizmet sunumu tamamlanana kadar ödeme yapılmaz.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Başvuru İşlemleri, Belgeler ve Ödeme

Başvuracak kişi ve kuruluşlar ile istenecek belgeler

MADDE 8 – (1) Tarımsal işletmeler ile imzalanan sözleşmelerine istinaden 6 ncı maddenin birinci fıkrasında belirtilen kişi ve kuruluşlardan yetki belgesine sahip olan ya da bu Tebliğin yayımlandığı tarihten itibaren yedi gün içinde il/ilçe müdürlüğüne eksiksiz olarak yapılan başvurular sonucu yetki belgesi alan kişi ve kuruluşlar TYDD'ye başvurabilir.

(2) TYDD'ye başvuracak kişi ve kuruluşlar adına başvuru yapmaya yetkili kişiler aşağıdadır:

- Ziraat odası başkanı.
- Birlik başkanı.
- Kooperatif başkanı.
- Serbest tarım danışmanı.

(3) Başvuru sırasında istenecek belgeler aşağıdadır:

- Ek-1'de yer alan TYDD Başvuru Formu ve Taahhütname ile Ek-2'de yer alan TYDD Başvurusunda Bulunan Kişi/Kuruluşa Ait Bilgi Formu.
- Uygulama Esaslarında belirtilen hükümler doğrultusunda düzenlenecek ve bir tarım danışmanının hizmet sunacağı tarımsal işletme sayısı Uygulama Esaslarında belirlenen sayılardan az olmamak üzere, Ek-3'te yer alan icmal.
- Her tarımsal işletme için, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlarla yapılan tarımsal danışmanlık hizmet sözleşmesi.
- Serbest tarım danışmanı, ziraat odası ve üretici örgütlerinin SGK prim borcu olmadığına dair ilgili kurumdan alınan belge.
- Serbest tarım danışmanı, ziraat odası ve üretici örgütlerinin vadesi geçmiş vergi borcu olmadığına dair ilgili kurumdan alınan belge.
- Kuruluşlar adına başvuru yapmaya yetkili ziraat odası başkanı, birlik başkanı ve kooperatif başkanı için başvuru yapabileceğine dair alınan yönetim kurulu/yetkili kurul kararının onaylı sureti.

f) Tarımsal danışmanlık hizmeti verdiği işletmenin tipine göre, her işletme için aşağıdaki belgelerden biri veya birkaçı:

- ÇKS belgesi.
- AKS belgesi.
- Örtü altı kayıt sistemi belgesi.
- Su ürünleri yetiştiricilik belgesi.
- Hayvan pasaportlarının veya listelerinin il/ilçe müdürlüğü onaylı sureti.
- Hayvan kayıt sisteminden alınan belge/liste.
- OTBİS'e kayıtlı olduğuna dair il veya ilçe müdürlüğünden alınan yazı.
- Kanatlı hayvan yetiştiriciliği için, etlik veya yumurta tavukçuluğu sürü durumunu ve sürüdeki hayvan sayısını gösteren il veya ilçe müdürlüklerinden alınan onaylı işletme tescil belgesi.

9) Bakanlıkça, 3/7/2005 tarihli ve 5403 sayılı Toprak Koruma ve Arazi Kullanımı Kanunu ile 22/11/1984 tarihli ve 3083 sayılı Sulama Alanlarında Arazi Düzenlenmesine Dair Tarım Reformu Kanunu kapsamında arazi toplulaştırması uygulanan köylerde, ÇKS güncellemesinin yapılmadığı hallerde il müdürlüğüne düzenlenecek ve ÇKS bilgilerini ihtiva eden belge.

(4) TYDD'ye başvuran kişi ve kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanına ait yerleşim yeri adresi, tarımsal danışmanlık hizmet bürolarının bulunduğu ilde ikamet ettiğine dair TYDBİS'ten kontrol edilir.

Başvuru tarihi, başvuru işlemleri ve askı işlemleri

MADDE 9 – (1) Başvuru tarihi, başvuru işlemleri ve askı işlemlerine ilişkin hususlar aşağıdadır:

a) TYDD'den faydalanmak isteyen kişi ve kuruluşlar, bu Tebliğin yayımlanmasından itibaren on beş gün içinde, son başvurunun tatil gününe gelmesi halinde takip eden ilk iş günü mesai bitimine kadar istenen belgeler ile birlikte, tarımsal danışmanlık hizmet bürosunun bulunduğu yerdeki ilçe müdürlüğüne, ilçe müdürlüğü bulunmayan yerde il müdürlüğüne başvurur. Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşların şubesi var ise şube bürosunun bulunduğu yerdeki ilçe müdürlüğüne, ilçe müdürlüğü bulunmayan yerde il müdürlüğüne başvuru yapılır.

b) Ek-4'te yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ Kapsamında Destekleme Ödemesi Yapılacak Kişi/Kuruluşlara Ait İlçe İcmali ve Ek-6'da yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteğine Başvuran Kişi/Kuruluşun Hizmet Sunduğu Tarımsal İşletmelere Ait İlçe İcmali ilçe müdürlüğünce, ilçe müdürlüğünün olmadığı yerde il müdürlüğünce son başvuru tarihinden itibaren beş gün içerisinde TYDBİS'e kayıt edilir. İl müdürlüğü tarafından sistemden alınan, Ek-5'te yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ Kapsamında Destekleme Ödemesi Yapılacak Kişi/Kuruluşlara Ait İl İcmali ve Ek-7'de yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteğine Başvuran Kişi/Kuruluşun Hizmet Sunduğu Tarımsal İşletmelere Ait İl İcmali çıktıları onaylanarak askıya çıkarılmak üzere başvurunun yapıldığı ilçe müdürlüklerine gönderilir. Son başvuru tarihinden itibaren on gün sonra il ve ilçe müdürlüklerinde askıya çıkarılır. İcmaller beş gün süreyle askıda bırakılır. Askıya çıkma ve indirme tarih ve saati tutanağa bağlanır. Askı süresince il müdürlüğüne yapılan itirazlar en geç beş gün içerisinde il teknik komitesi tarafından değerlendirilerek karara bağlanır ve kabul edilen değişiklikler icmale işlenerek kesinleşmiş Ek-5 ve Ek-7 icmalleri alınır. Herhangi bir itiraz olmadığı takdirde icmallerdeki bilgiler doğru kabul edilir. Daha sonra yapılacak itirazlar değerlendirmeye alınmaz ve herhangi bir hak doğurmaz.

c) Tarımsal işletme birden fazla kişi ve kuruluştan hizmet aldığı takdirde, yazılı sırasına göre olmak üzere; ceza durumu, kuruluşa üyelik durumu, işletmenin ağırlıklı tarımsal faaliyeti ile tarımsal danışmanlık hizmetinin uyumu, tarım danışmanı sertifika türü, yetki belgesi tarihi, sözleşme tarihi ve başvuru tarihine göre il müdürlüğünün belirlediği bir kuruluştan hizmet alır. Diğer kişi ve kuruluş, icmaller askıya çıkmadan önce Ek-3'teki icmalde eksilen tarımsal işletmelerin yerine yeni tarımsal işletmeler belirler. Bu tarımsal işletmelerle ilgili belgeleri ve yeniden düzenlediği Ek-3'teki icmalı TYDD başvurusunun yapıldığı il/ilçe müdürlüğüne sunar ve Ek-3'teki icmalde başka bir değişiklik yapılmaz.

ç) İcmalleri askıya çıkarma ve indirme tarihinin resmî tatil gününe denk gelmesi halinde icmalleri askıya çıkarma ve indirme işlemi resmî tatili takip eden ilk iş günü gerçekleştirilir.

d) Kesinleşmiş Ek-5 askı icmalı, itirazların değerlendirilmesini müteakip beş gün içinde Başkanlığa gönderilir.

e) Başvuru bitiş tarihinden sonra askı süresi içinde verilen itiraz dilekçelerinde talep edilen değişiklikler dışında çiftçinin beyanı ile 5 inci maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen kayıt sistemlerinde yapılacak güncellemeler TYDD ödemesine esas olamaz.

f) TYDD'ye başvurmuş olan kişi ve kuruluşlardan, il/ilçe müdürlüklerinde oluşturulan komisyonlarca veya Başkanlıkça Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğ kapsamında yapılan denetleme ve inceleme sonucu Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde tanımlanan cezalardan uyarma için toplam TYDD tutarı %10 oranında, kınama veya önce uyarma cezası alıp ikinci uyardıktan dolayı kınama cezası için toplam TYDD tutarı %20 oranında, önce uyarma cezası alıp sonrasında kınama cezası için toplam TYDD tutarı %40 oranında azaltılır. Kınama üstü ceza verilmiş kişi ve kuruluşlar il/ilçe icmalinden çıkartılır.

g) Tarımsal danışmanlık hizmet sözleşmesi herhangi bir nedenden dolayı tek taraflı veya karşılıklı feshedilen tarımsal işletmeler il/ilçe icmalinden çıkartılır.

(2) TYDD birinci ve ikinci dilim ödemeleri yapılmadan önce; tarım danışmanının sözleşme yapıldığı tarihten itibaren SGK prim ödemesinin aylık bazda icmalini gösteren belge, ücret hesap pusulası ve maaş dekontları, teminat alınması ve ödeme icmallерinin Başkanlıkça gönderilmesi aşağıdaki şekilde gerçekleştirilir:

a) 30/4/2021 tarihine kadar gönderilmesi gereken birinci dilim ödemeye esas il icmalі ile 30/11/2021 tarihine kadar gönderilmesi gereken ikinci dilim ödemeye esas il icmalі Başkanlıkça gönderilmeden önce; tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşlarda istihdam edilen tarım danışmanının, sözleşme yapıldığı tarihten itibaren SGK prim ödemesinin aylık bazda icmalini gösteren belge ve 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasının (d) bendi hükmüne uygun Banka veya diğer banka maaş dekontları ile kuruluş tarafından tarım danışmanı adına düzenlenmiş ücret hesap pusulası TYDD başvurusunun yapıldığı il/ilçe müdürlüğüne teslim edilir. Bu işlemi uygulamayan kuruluşlar il/ilçe icmalinden çıkartılır.

b) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar, ödenecek olan toplam TYDD tutarının %10'u kadar süresiz banka teminat mektubunu 8 inci maddenin ikinci fıkrasında belirtilen yetkili kişiler aracılığı ile 30/4/2021 tarihinden önce il müdürlüğüne teslim eder veya ödenecek olan toplam TYDD tutarının %5'i kadar tutarı, il defterdarlığınca açılan hesaba yatırır. İl müdürlüğü tarafından teyidi alınan kesin teminat mektupları muhafazası için defterdarlık muhasebe müdürlüğüne teslim edilir. Bu işlemi uygulamayan kişi ve kuruluşlar il/ilçe icmalinden çıkartılır.

c) Teminat mektuplarının toplam tutarı ödenecek olan toplam TYDD tutarının %10'undan az olmamak kaydıyla, T.C. Ziraat Bankası ve/veya diğer bankalardan, birden fazla kesin teminat mektubu alınabilir.

ç) 30/11/2021 tarihine kadar gönderilmesi gereken ikinci dilim ödemeye esas il icmalі Başkanlıkça gönderilmeden önce serbest tarım danışmanı, ziraat odası ve üretici örgütlerinin vadesi geçmiş vergi borcu olmadığına dair ilgili kurumdan alınan belge TYDD başvurusunun yapıldığı il/ilçe müdürlüğüne teslim edilir. Bu işlemi uygulamayan kişi ve kuruluşlar il/ilçe icmalinden çıkartılır.

d) Birinci fıkranın (f) bendinde belirtilen ceza oranları göz önünde bulundurularak ödemeye esas il ödeme icmalleri hazırlanır. Bu Tebliğin uygulama süresince iki defa olmak üzere 30/4/2021 tarihinden sonra birinci dilim ve 30/11/2021 tarihinden sonra yapılacak olan ikinci dilim ödemesine ait Ek-4 ve Ek-6 ödeme icmalleri ilçe müdürlüğünden il müdürlüğüne beş gün içinde, Ek-5 ve Ek-7 icmalleri il müdürlüğünden Başkanlıkça on gün içinde gönderilir. İl/ilçe müdürlüklerinde oluşturulan komisyonlarca yapılan denetimlerde Yönetmelik ve Uygulama Esasları kapsamında uyarma veya kınama cezası uygulanan kişi ve kuruluşlara ait ödeme icmalleri, cezanın kişi ve kuruluşa tebliğ tarihinden itibaren itiraz süresi olan otuz iş günü sonunda, itiraz olması halinde ise Merkez Teknik Komitesi bünyesinde Yönetmelik hükümlerine göre oluşturulan disiplin komisyonu kararı sonrasında, verilen karara göre Başkanlıkça gönderilir.

e) Geri ödemesi olan kişi ve kuruluşların icmalleri, geri ödeme işlemi tamamlandıktan sonra Başkanlıkça gönderilir.

f) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşa 10 uncu maddenin sekizinci fıkrası kapsamında ödeme yapılabilmesi için, 36 haftalık hizmet sunumu tamamlandıktan sonra, Ek-7'de yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Desteğine Başvuran Kişi/Kuruluşun Hizmet Sunduğu Tarımsal İşletmelere Ait İl İcmali ve Ek-11'de yer alan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ Kapsamında Doğum İznine Ayrılan Tarım Danışmanları İçin Destekleme Ödemesi Yapılacak Kişi/Kuruluşlara Ait İlçe/İl İcmali düzenlenerek Başkanlıkça gönderilir.

g) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar; Yönetmelik, bu Tebliğ ve Uygulama Esaslarında belirtilen form ve raporları il/ilçe müdürlüğüne teslim edene kadar ödeme icmalleri düzenlenmez.

ğ) Başkanlıkça gönderilen Ek-5'te yer alan il icmalleri ödeme işlemleri yapılmak üzere, ilgili birime gönderilir.

h) Ödemeler, Bakanlık tarafından gerekli kaynağın bankaya aktarılmasını müteakip Banka tarafından yapılır.

Ödeme

MADDE 10 –(1) TYDD'ye başvuran kişi ve kuruluşlara, Uygulama Esaslarında belirlenen işletme sayısının % 80'inin altına düşmemesi ve hizmet sunması koşulu ile bir tarım danışmanı için 46.000 TL TYDD ödemesi yapılır.

(2) Bakanlık tarafından yetkilendirilerek tarımsal yayım ve danışmanlık hizmeti sunan; üretici örgütü, ziraat odası ve bunların şubeleri de dahil olmak üzere bünyelerinde çalıştırdıkları en fazla beş tarım danışmanı için TYDD ödemesi yapılır.

(3) Kişi ve kuruluşa her bir tarım danışmanı için yıllık 46.000 TL TYDD, 12 aylık hizmet sunumu zorunluluğu saklı kalmak kaydıyla, 30/4/2021 tarihinden sonra 23.000 TL ve 30/11/2021 tarihinden sonra 23.000 TL olmak üzere iki dilim halinde Bakanlıkça belirlenen tarihlerde ödenir.

(4) Ödeme tarihleri kaynak durumuna göre Bakanlıkça belirlenir. TYDD ödemeleri 2020 ve 2021 yılı bütçesinden karşılanır. Başkanlık, iller bazında TYDD desteği verilecek serbest tarım danışmanı ile kuruluşlardaki tarım danışmanı sayısı ve öncelik kriterlerini belirlemeye yetkilidir.

(5) Üzerinde haciz kararı bulunan kişi ve kuruluşlara on iki aylık hizmet sunumunu müteakip TYDD ödemesi yapılır. Bu durumdaki kişi ve kuruluşların birinci dilim TYDD ödemesi 12 aylık hizmet sunumu sonuna ertelenir.

(6) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlara 14 üncü madde kapsamında yapacakları geri ödeme işlemi tamamlanana kadar TYDD ödemesi yapılmaz.

(7) TYDD ödemeleri, şubesi olan kuruluşlar için, yetki belgesinin verildiği ilin banka şubesinden yapılır. Merkezinde faaliyet göstermeyen kuruluşlara şubeleri için ödeme yapılmaz.

(8) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kadın tarım danışmanının doğum yapması ve durumu doktor raporu ile belgelemesi şartıyla, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşun talep etmesi durumunda, bu Tebliğde belirtilen 52 haftalık hizmet sunumunun en az 36 haftalık süresinde tarımsal danışmanlık hizmeti sunmaları halinde, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşa tarım danışmanı için 32.000 TL ödenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İl Teknik Komiteleri

İl teknik komitelerinin görevleri

MADDE 11 – (1) İl teknik komiteleri aşağıdaki görevleri yapar:

a) İl teknik komitesi il düzeyinde tarımsal yayım ve danışmanlık hizmet sunumunun kalite ve verimliliğini arttırmak, hizmet sunumundaki aksaklıkları ortadan kaldırmak için ilgili mevzuata uygun her türlü tedbir ve kararı alır.

b) İl teknik komitesi tarımsal danışmanlık hizmetleri kapsamında, düzenlenecek faaliyetlerin sayısını arttırmaya, yeni faaliyet eklemeye ve faaliyetlerin konusunu belirlemeye yetkilidir.

c) İl teknik komitesi tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların TYDD'ye başvurularını sağlamak üzere her türlü tedbiri alır.

ç) İl teknik komitesi il düzeyinde tarımsal danışmanlık hizmet sunumu ve TYDD ile ilgili her türlü işlemi denetlemek üzere gerek görürse, il müdürlüklerinden koordinasyon ve tarımsal veriler şube müdürü başkanlığında oluşturulan denetleme komisyonunu görevlendirebilir.

d) İl teknik komitesi geçişte aykırı beyanda bulunanlar hakkında gerekli idari ve hukuki işlemleri yapmaya yetkilidir ve alınan kararların uygulanması yönünde komite başkanı aracılığı ile ilgili mercilere girişimde bulunur.

e) İl teknik komitesi haksız yere TYDD'den yararlandığı tespit edilen kişi ve kuruluşların beş yıl süreyle hiçbir destekleme programından yararlandırılmamasını değerlendirir ve karara bağlar. Ayrıca gerçeğe aykırı beyanda bulunulduğunu tespit eden il/ilçe müdürlüğü de, ilgili Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunur.

f) İl teknik komitesi, bu Tebliğin uygulanması sırasında ortaya çıkabilecek ihtilaflı konuları çözmeye ve karar almaya yetkilidir. İl teknik komitesinin kararlarına yapılan itirazlar Merkez Teknik Komitesi bünyesinde Yönetmelik hükümlerine göre oluşturulan disiplin komisyonu tarafından değerlendirilir ve kesin olarak karara bağlanır.

Desteklemelerin denetimine ilişkin görev ve yetkiler

MADDE 12 – (1) Tarımsal yayım ve danışmanlık desteği uygulamasının denetimini sağlayacak tedbirleri almaya Bakanlık yetkilidir. Uygulamaya ilişkin inceleme ve denetimler Bakanlık tarafından yapılır.

(2) Destekleme uygulamaları, inceleme ve denetimin yanı sıra ilgili mevzuatın öngördüğü her türlü denetime tabidir.

(3) Yapılan denetimler sırasında, tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların, tarımsal işletme sahiplerinin, bilgilerinde gerçeğe aykırı beyan veya verdikleri belgelerde sahte evrak tespit edilmesi halinde bunlar hakkında ilgili Cumhuriyet Başsavcılıklarına suç duyurusunda bulunulur. Ayrıca ilgili memurlar hakkında da gerekli yasal işlemler yürütülür. Bakanlık, gelen münferit şikâyet ve ihbarları ayrıca değerlendirir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Desteklemeden Yararlanamayacaklar, Desteklemenin Geri Alınması, İdari Yaptırımlar ve Diğer Hükümler

Desteklemeden yararlanamayacaklar

MADDE 13 – (1) Aşağıda belirtilen kişi ve kuruluşlar TYDD ödemesinden faydalanamaz:

a) 5 inci maddenin birinci fıkrasında belirtilen nitelikleri taşımayan tarımsal işletmelere tarımsal danışmanlık hizmeti sunanlar.

b) Ek-8'de yer alan Tarım Danışmanlarının Sertifika Bölümlerine uygun sertifikaya sahip serbest tarım danışmanları, tarım danışmanı istihdam eden ziraat odaları ve üretici örgütlerinden istenen belgelerle birlikte 9 uncu maddenin birinci fıkrasının (a) bendinde belirtilen yer ve süre içerisinde başvurmamışlar.

c) TYDD ödemesinden faydalanmak üzere başvuru yapan kişi ve kuruluşlardan gerçeğe aykırı beyanda bulunan ve belge ibraz edenler.

ç) Kamu tüzel kişileri.

d) Men edildiği süre ile sınırlı olmak üzere, tarımsal desteklemelerin herhangi birinden men edilmiş olan tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar.

e) Tarımsal desteklemelerden herhangi birinden men edilen bir tarımsal işletmenin men edildiği süre boyunca, bu tarımsal işletmeye tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar.

f) Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğ kapsamında yapılan inceleme ve denetleme sonrası, yapılan hizmet sunumu süresince; Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilen uyarı, kınama, sertifikanın/yetki belgesinin geçici olarak alıkonulması, sertifikanın/yetki belgesinin iptali cezalarından kınama üstü ceza alan kişi ve kuruluşlar, yetki belgesi geçici iptali ve yetki belgesi iptali cezası hali hazırda devam eden kişi ve kuruluşlar.

g) Tarımsal danışmanlık yetki belgesi iptal edilen kuruluşun başkanı veya yönetim kurulu üyesinin, cezanın verildiği tarihten sonra görev aldığı tarımsal danışmanlık hizmeti sunan başka kuruluşlar.

ğ) Tarım danışmanı ve/veya tarım yayımcısı belgesine sahip olan kişiler aynı zamanda tarımsal işletme sahibi ise ve sahip olduğu sertifika bölümünde kendi işletmesi tarımsal danışmanlık hizmeti alıyorsa, bu tarımsal işletme için tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar.

h) Tarımsal işletmelere on iki aydan daha az süreli tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşlar.

ı) İstihdam ettiği tarım danışmanını on iki aylık hizmet sunumu süresince birden fazla değiştiren kuruluşlar.

i) Bu Tebliğin uygulama süresince tarım danışmanının hizmet sunduğu tarımsal işletme sayısı, ölüm hali hariç olmak üzere, Uygulama Esaslarında belirlenen azami işletme sayısının % 80'inin altına düşen kuruluşlar.

j) Tarım danışmanının, 6 ncı maddenin dördüncü fıkrasının (d) bendi hükmüne uygun olarak aylık bazda banka ve diğer banka maaş dekontu ile kuruluş tarafından tarım danışmanı adına düzenlenmiş ücret hesap pusulası ve SGK prim ödemesi belgesi ile teminat veya teminat mektubunu il/ilçe müdürlüğüne süresinde teslim etmeyen kişi ve kuruluşlar.

k) Tarım danışmanı istihdam etmeyen kuruluşlar.

l) TYDD son başvuru tarihinden sonra Tarımsal Danışmanlık Yetki Belgesi alan kişi ve kuruluşlar ile şube izni alanlar.

m) Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğde belirtilen hükümleri yerine getirmeyen kişi ve kuruluşlar.

n) Yönetmelik, Uygulama Esasları ve bu Tebliğde belirtilen form ve raporları düzenlemeyen, bunları il/ilçe müdürlüğüne belirlenen süre içerisinde göndermeyen kişi ve kuruluşlar.

Desteklemenin geri alınması ve teminatın iadesi

MADDE 14 – (1) Aşağıda belirtilen durumlarda bir dilimi veya tamamı ödenmiş olan TYDD, 5488 sayılı Kanunun 23 üncü maddesi hükümlerine göre geri alınır:

a) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşların il/ilçe müdürlüğünde oluşturulan komisyonlar veya Başkanlıkça yapılacak inceleme ve denetimler sonrası bu Tebliğ kapsamında yapılan hizmet sunumu süresince Yönetmeliğin 24 üncü maddesinde belirtilen cezalardan iki kez kınama ve üstü ceza alan kişi ve kuruluşlara yapılan TYDD ödemesinin tamamı, uyarı cezası alan kişi ve kuruluşlara yapılan toplam TYDD ödemesinin % 10'u, kınama veya önce uyarı cezası alıp ikinci uyardıktan dolayı kınama cezası alan kişi ve kuruluşlara yapılan toplam TYDD ödemesinin % 20'si, önce uyarı cezası alıp sonrasında kınama cezası alan kişi ve kuruluşlara yapılan toplam TYDD ödemesinin % 40'ı birinci dilim ve ikinci dilim TYDD ödeme icmalleri düşülmeden ödeme yapılmış ise bu kişi ve kuruluşlara yapılan fazla ödeme.

b) Bu Tebliğin uygulama süresince tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluştaki tarım danışmanının hizmet sunduğu tarımsal işletme sayısı, ölüm hali hariç olmak üzere Uygulama Esaslarında belirlenen azami işletme sayısının % 80'inin altına düşen kişi ve kuruluşlara bu tarım danışmanı için yapılan TYDD ödemesi.

c) Tarımsal danışmanlık yetki belgesi iptali cezası alan kuruluşun ortağı, başkanı veya yönetim kurulu üyesi, cezanın verildiği tarihten sonra görev aldığı diğer tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kuruluşlara ödenen yılı TYDD.

ç) 13 üncü maddede yer alan kişi ve kuruluşlara yapılan TYDD ödemesi.

(2) TYDD son ödemesinin gerçekleşmesini takiben tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşun, SGK prim borcu ile vadesi geçmiş vergi borcu olmadığına dair ilgili kurumlardan aldığı belgeler ile birlikte il müdürlüğüne müracaatı halinde teminat mektubu veya hesaba yatırılan tutar kendisine iade edilir. Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan kişi ve kuruluşu ödenen TYDD'nin herhangi bir nedenle geri alınması durumunda gerektiğinde teminattan mahsup edilir.

(3) Tarımsal danışmanlık hizmeti sunan serbest tarım danışmanının bu Tebliğ kapsamında yapılan hizmet sunumu süresi içerisinde ölümü halinde, ödenmiş olan TYDD geri alınmaz.

İdari yaptırımlar

MADDE 15 – (1) Bu Tebliğde belirtilen ilgili merciler, kendilerine ibraz edilen ödemelere esas teşkil eden belgelerin kontrolünden ve kendi hazırladıkları belgelerden sorumludurlar.

(2) Yüklümlüklerini yerine getirmeyerek haksız yere TYDD ödemesine neden olanlar ile haksız yere TYDD ödemesinden yararlanmak üzere sahte veya içeriği itibarıyla gerçek dışı belge düzenleyen ve kullanan kişi ve kuruluşlar hakkında gerekli cezai ve diğer kanuni işlemler yapılır.

(3) İdari hata sonucu düzenlenen belgelerle yapılan ödemeler hariç olmak üzere bu Tebliğ hükümlerine aykırı olarak haksız yere TYDD ödemesinden yararlananlar hakkında 5488 sayılı Kanununun 23 üncü maddesi uyarınca işlem yapılır, alınan teminat mektubu veya il müdürlüğü adına açılmış olan hesapta bulunan miktar Hazine adına irat kaydedilir.

Diğer hükümler

MADDE 16 –(1) Bakanlık, doğal afet, salgın hastalık gibi olağanüstü durumlarda bu Tebliğ kapsamında belirtilen hizmetlerin yürütülmesine yönelik yeniden düzenleme yapmaya yetkilidir.

Yürürlükten kaldırılan tebliğ

MADDE 17 –(1) 13/11/2018 tarihli ve 30594 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tarımsal Yayım ve Danışmanlık Hizmetlerine Destekleme Ödemesi Yapılması Hakkında Tebliğ (Tebliğ No: 2018/42) yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

MADDE 18 – (1) Bu Tebliğ yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 19 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Tarım ve Orman Bakanı yürütür.

Ekleri için tıklayınız.